

Prin *Tetrachords A*, pentru vioară, violoncel, clarinet și pian, **Călin Ioachimescu** pare să fi surprins *efemerul* duratei sunetelor, cu o finețe intuitivă surprinzătoare. Inițial risipite la pian și la corzi, sunetele se coagulează în ritmurile tremolate, ecourile modale, ca de tulnic, și în salturile intervalice ample ale clarinetului, favorizând apariția unei *spectralități* de proporții – tehnică utilizată frecvent de către compozitor –, și aceasta, grație consonanței cvartelor perfecte ce separă într-un fel tetracordurile instrumentelor. Ca de obicei, Călin Ioachimescu obține astfel de *spectre*, de o anvergură aproape orchestrală, din numai câteva sunete și doar câteva instrumente! Rafinamentul absolut al acestei muzici arhetipale dedicată fiului său, senzaționalul flautist Matei Ioachimescu, precum și meșteșugul ireproșabil de „constructor” al demersului componistic, i-au inspirat pe inegalabilii interpreți – Marius Lăcraru, Anca Vartolomei, Ion Nedelciu, Rodica Dăncăanu – în reliefarea „planului de spate”, de adâncime al muzicii.

Compunând *Meditație* pentru vioară solo, în memoria regretatului Adrian Berescu, vioara I și fondator al cvartetului ieșean „Ad libitum”, **Viorel Munteanu** a folosit tehnici și expresii instrumentale foarte variate, unele de o concretețe apăsătoare, iar altele ca proiecție a primelor, într-un plan al visării, ca o transfigurare a existenței pământești, sau, poate, ca o promisiune pentru mântuirea sufletului *in aeternum*. Poet al viorii, și, deopotrivă al cuvântului, Marius Lăcraru și-a transferat propria substanță sufletească-emoțională în substanța meditativă a partiturii.

Foarte activ în ultima vreme, în domeniul cel mai adecvat structurii lui intelectuale și artistice, **Adrian Iorgulescu** nu încetează să ne ofere surprize componistice dintre cele mai plăcute. După *prima audiție absolută* a *Cvartetului de coarde nr. 5*, programat în concertul formației „Gaudeamus”, care a inaugurat cea de-a XIV-a ediție a

Festivalului Internațional „Meridian”, partitură șocantă prin evidențierea subliniată a caracterului extrovertit, dionisiac al expresiei, Adrian Iorgulescu revine, în concertul ansamblului „Archaeus”, odată cu lucrarea *Do-mi-no*, la dreapta măsură, caracteristică stilului său, pendulând între liric și dramatic, între ludic și maxima seriozitate în analiza critică, lucidă a muzicii și... a societății în care trăim! Debutând în forță, cu formule ritmice repetitive repartizate la clarinetul-bas și la fagot, apoi la tobe și la întregul ansamblu instrumental, piesa are o construcție *structuralistă* aș spune. Devenirea ei se înfiripă din episoade ritmice aparent unitare, fragmentate ori secționate mereu de linia continuă a suflătorilor, sau de insinuarea unor *glissandi* de nuanță *schönbergiană*. Secvențele astfel conturate încep să se reverse, în rafale, unele peste altele, după principiul *domino*-ului, ascunzând și dezvăluind totodată și celălalt înțeles al noțiunii: duplicitatea și falsitatea celor din înalta societate, mănuitori ipocriți ai regulilor jocului! Compozitorul substituie însă amalgamului ritmic o parte finală de o frumusețe sonoră neașteptată, conferind fagotului și viorii, pe fondul simbolic al rezonanței de clopote, rolul de a restabili armonia și consonanța lumii și a universului.

Inspirați parcă de spiritul protector al lui Liviu Dăncăanu, membrii ansamblului „Archaeus” au fost, ca întotdeauna la înălțime, prin respectul față de muzică, față de sine, ca și prin asumarea necondiționată a respectării și perpetuării preceptelor transmise de către mentorul lor. Mircea Pădurariu s-a dovedit a fi și el, la fel de demn de predecesorul său, perfecționându-și neconținut precizia și eficacitatea gesticii, concomitent cu intensificarea pătrunderii în esența creațiilor contemporane, dar și în profunzimea mental-sufletească a „Archaeilor”!

Despina PETECEL THEODORU

Când lumea e bine făcută – cu Matei Ioachimescu și Alfredo Ovalles –

Când pașii se răresc, deodată ținuiți în frâu de reamintirea faptului că nu știi de unde, nici încotro, și mai ales de ce; când luciditatea dezabuzată amenință să destrame din nou cortina, dând la iveală, în toată meschina-i obscenitate, oarba inerție în virtutea căreia continuă să se petreacă înaintarea clipelor; când totul în jur dezamăgește prin imperfecțiune, scandalizează prin nedreptate, irită prin gălăgie, scârbește prin redundanță; când, presimțit pe la toate colțurile, fluidul subteran al deșertăciunii dă pe dinafară și inundă totul în bătaia unei singure priviri necruțătoare; când nimic nu mai pare să funcționeze decât pentru a menține vie rana căderii și obsesivă amintirea paradisului pierdut; atunci – ca ultimă iluzie consolatoare, ca supremă himeră deasupra minciunilor de toate zilele, ca punere-ntr-o paranteză a nonsensului și-a vulgarității – atunci muzica își poate arcui răstimpul, fulgerător și memorabil; atunci, prin mijlocirea muzicii, poate amuți în sfârșit morbul tălmăcirii, iar tot ceea ce ar fi trebuit să fie această lume, și modul în care ar fi trebuit noi să fim, capătă deodată un posibil contur. E clipa faustică, „dureros de dulce”, căreia însă nici dacă am vrea nu am putea să-i cerem oprirea. E vechiul escapism romantic, de care poate că ar fi mai de bun simț să ne rușinăm, dar care în cele din urmă rămâne – oricât de puțin conștientizat, oricât de refutat – unul dintre motivele fundamentale pentru care concertele, de orice fel ar fi ele, continuă să aibă loc și să fie frecventate.

Lumea e bine făcută – stă în puterea muzicii să ocazionaie trăirea acestui sentiment, altfel atât de implauzibil, dacă nu de-a dreptul indecent. Cât de rare sunt însă împrejurările în care muzica e ticluită și prezentată în așa fel încât să-și atingă acest suprem potențial! Și cât de bine e făcută lumea în care asemenea împrejurări rămân rare! Căci altfel probabil că ne-am volatiliza cu toții, sub imperiul unei vibrații letale prin forța propriei încremeniri. Nouă, celor lacomi de hipnoza muzicii, ne

rămâne doar să o vânam fără istov, asumându-ne evidența faptului că, într-o lume nu prea bine făcută, majoritatea covârșitoare a împrejurărilor muzicale nu răpesc, nu amușesc, nu convertesc. Ele pot fi onorabile și profesioniste, agreabile și pline de bună cuviință, cazuri în care, de fapt, pur și simplu nu contează. Contează doar ceea ce destabilizează. Concertul care nu duce la dilatare și topire a ființei lăuntrice, care mai lasă loc de întors distanței obiective a subiectului față de starea sa muzicală, care nu izbuteste să-l scoată pe ascultător din această senzație – cea mai penibilă dintre toate – a imposibilității de a tresălta, de a se realiza intern, acel concert se plasează sub demnitatea muzicii. Căci, pentru ca să conteze, un concert trebuie să transfigureze. Auditoriul trebuie convins de un singur lucru: că, măcar pe durata concertului, lumea e bine făcută.

În 9 noiembrie, în Aula Palatului Cantacuzino, flautistul Matei Ioachimescu și pianistul Alfredo Ovalles m-au convins că lumea e bine făcută. Iată supremul elogiu pe care condeiul meu se consideră în stare să-l producă. Nici n-aș ști ce să mai adaug. Pur și simplu, am avut ocazia să-mi amintesc, prin intermediul acestor doi muzicieni totali, ce înseamnă să ascuți muzica fără rest, ca și cum ai respira prin ea, ca și cum de ea ar depinde totul. Ei m-au convins, ca nimeni alții, că unui interpret cu adevărat dăruit îi stă în puțină absolut orice fel de muzică (fapt ce, de altfel, se reflectă cu prisosință în activitatea la fel de bogată susținută de ambii atât în domeniul muzicii contemporane, cât și în cel al muzicii clasice). Și-au ales, desigur, un repertoriu pe potriva propriei lor excelențe: de la meditația incantatorie a *Liedului* lui Toshio Hosokawa până la expresivitatea hipnotizantă, intensă ca o „dulce durere”, a *Elegiei* scrise de Doina Rotaru sub impulsul poemului blagian omonim; de la neoromanticul și neotonalul *Duo*, scris „ca la carte” de austriacul Wolfram Wagner, până la frenezia spectaculoasă, de sorginte

populară pe alocuri, a ritmurilor dansante rostogolite de către croata Margareta Ferek-Petric în *Beastie Poetry*; trecând și prin ceea ce am perceput drept piesa cea mai convingătoare a serii, de o imaginație deopotrivă debordantă și desăvârșit structurată – *A Due* de Călin Ioachimescu, în decursul căreia flautistului i s-a alăturat la marimbafon, ireproșabilă, Irina Rădulescu; toate desfășurându-se sub genericul extrem de potrivit „La Follia”, reflectat și în *parafrazele la Les Folies d’Espagne* – binecunoscutul set de variațiuni semnat de Marin Marais, un contemporan al lui Lully –, foarte inspirate, foarte multicolore, de un cert talent componistic, intercalate de către Alfredo Ovalles sub forma unor interludii menite să pregătească atmosfera fiecărei piese din program; toate aceste muzici, ele însele plasate la o înaltă altitudine valorică, au părut, odată încăpute pe mâinile acestor interpreți excepționali, să strălucească și mai mult. Parcă niciodată n-am resimțit atât de intens puterea de facere și desfacere a sensurilor muzicii și, mai ales, a stărilor muzicale, pe care o dețin, cu deplină autoritate, interpreții ieșiți din tipare. Parcă niciodată n-am fost mai convins că un interpret care știe să-și înnobileze profesionalismul prin imboldul pasiunii

nețărnumite e capabil să facă din orice fel de muzică, chiar mediocră de-ar fi, o aventură și-un descântec. Spun asta doar de dragul și justețea teoretică a ideii, căci, încă o dată, calitatea pieselor alese de Ioachimescu & Ovalles nu poate fi nicidecum minimalizată. Doar atât că forța de pătrundere expresivă a celor doi a fost atât de mare, încât compozitorii le pot fi recunoscători pentru faptul că li s-au prezentat piesele într-unele din cele mai bune versiuni posibile.

Am ascultat cu sufletul la gură. Am ascultat resimțind fiecare gest, fiecare nuanță, fiecare clipire, ca pe o confirmare în plus a faptului că nu poate și nici nu trebuie să fie altfel. Am ascultat cu convingerea că, locuită și de asemenea muzicieni, lumea e bine făcută, mai poate sta în picioare, mai merită o șansă.

Vlad VĂIDEAN

Casa “Dinu Lipatti” pe meridianele muzicii contemporane

Până de curând, putea fi văzută în București, la intersecția bulevardului Lascăr Catargiu cu strada Visarion, o casă cochetă din alte timpuri, o bijuterie arhitectonică pe cât de frumoasă, pe atât de dărpănată, așa cum multe altele pot fi văzute în capitală, deși sunt înregistrate pe lista monumentelor istorice. Ea data din 1902, și era locuința în

care Dinu Lipatti învățase muzica, cântase împreună cu George Enescu, primise aproape toată pleiada marilor muzicieni români din perioada interbelică. În ianuarie 2017, destinul cultural al acestui edificiu amenința să devină unul incert: scos la licitație în urma unei executări silite, după ce proprietarii nu mai putuseră plăti un credit bancar, imobilul aproape că urma să fie transformat într-un restaurant. A avut totuși norocul de a fi salvat

Duo Cello Jaya

de la degradare de către regizoarea Alice Barb, cea care a depus o intensă muncă de convingere pe lângă Primăria Generală a Capitalei, până când, obținând într-un timp record sprijinul dorit, a reușit să inaugureze – în 19 martie 2018, deci la împlinirea a 101 de ani de la nașterea lui Dinu Lipatti – cel mai nou centru cultural al Bucureștiului. Deși nu e multă vreme de atunci, aproape că nu mai pot fi numărate manifestările organizate în acest lăcaș, căci n-a trecut nicio lună fără ca în Casa Artelor “Dinu Lipatti” să nu fie găzduite concerte, expoziții, mini-festivaluri, majoritatea dedicate culturii române și plasate, bineînțeles, sub zodia simbolică a geniului protector al locului.

Diversitatea și bogăția de evenimente cuprinse în ultima ediție a Festivalului “Meridian” s-a datorat în bună măsură și faptului că acest centru cultural deosebit de activ s-a numărat printre co-organizatorii festivalului. Mai precis, au avut loc aici, între 8 și 11 noiembrie, nu mai puțin de patru serate muzicale, extrem de consistente, toate alcătuite după același tipic: două recitaluri camerale precedate de câte o conferință menită să introducă publicul în atmosfera muzicii contemporane. Simțul meu muzicologic nu a putut decât să